

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXX, broj 31

6. kolovoza 2020.

cijena 200 Ft

Foto: TIMEA HORVAT

11. stranica

27. Peruška tabor za katoličansku mladinu

Kamp Mohačke šokačke čitaonice

7. stranica

Tukuljčani proslavili svetu Anu

10. stranica

Brlobaš – „podravski biser“

12. stranica

Ne može se živjeti izolirano, ali valja biti odgovoran i oprezan!

Iako smo se nadali da će dolaskom ljeta doći do poboljšanja ili neće biti uspona broja zaraženih koronavirusom, događa se baš suprotno. U našem susjedstvu virus je ponovno krenuo uzlaznom putanjom. Nakon višemjesečnih napora za suzbijanje širenja virusa COVID-19, otvaranjem granica, ublažavanjem mjera i ograničenja uvedenih radi zaštite nas samih i naših sugrađana, ali i nepoštivanjem najvažnijih uputa, posebice nenošenjem maski, neodržavanjem razmaka i popuštanjem u području osnovne higijene dali smo prostor njegovom ponovnom širenju. No, i nije tako lako pridržavati se svih uputa u vrijeme ljetnih ferija i godišnjih odmora, okupljanja na bazenima i plažama.

Pojedina javna okupljanja ni dalje se ne mogu održavati. Pitanje je dokle će biti održiva i okupljanja na otvorenom do 500 osoba. Znamo koliko nas je depimiralo tromjesečno izvanredno stanje i zabrana izlaska iz naših domova bez valjanog razloga.

Izostaje i većina narodnosnih, pa tako i hrvatskih programa, naročito onih regionalnog, a još više državnog karaktera. Uglavnom se održavaju samo mjesna okupljanja s ograničenim brojem ljudi. Hvala Bogu, kampovi za djecu i mlade su dopušteni. Zatvorenost u našim domovima naprosto je neodrživa, a nakon višemjesečne izolacije ljudi, napose mladi i djeca željni su društva, opuštanja i zabave. Tim više, jer nas možda u jesen očekuju slične ili još oštrije mjere radi suzbijanja epidemije COVID-19.

Iako u većini naših naselja praktično od sredine ožujka nema kulturnih priredbi, sve hrvatske samouprave u Bačkoj planiraju pokoji program do kraja godine. Uskoro bismo trebali održati vjerska okupljanja u Kalači i Santovu, zatim županijsko natjecanje hrvatskih ribiča u Bikiću i tako redom... Naravno, pridržavajući se uputa Nacionalnog stožera civilne zaštite. U nadi da će se situacija smiriti i u našem susjedstvu, iščekujemo nove odluke o mjerama zaštite i preporuke za očuvanje zdravlja, s posebnim obzirom na bližnje i sugrađane. Ipak, mislim da život ne bi trebao stati, ne može stati, stoga valja biti odgovoran, oprezan i pažljiv. S.B.

Glasnikov tjedan

Čitajući ovih dana intervju s jednom poznatom mađarskom lingvisticom (Judit Navracsics), našla sam potvrdu svojih stavova o učenju stranih jezika, koje zastupam već trideset i nešto godina. Prvih sedam godina dosadašnjeg radnog vijeka provela sam radeći u narodnosnoj hrvatskoj obrazovnoj ustanovi u Mađarskoj. Veliki broj godina i sama sam u svojoj kućnoj učionici pripremala brojne pojedince za jezične ispite. Većina njih ne samo što je položila jezični ispit, nego su danas gorljivi zagovornici očuvanja hrvatskog identiteta i znanja hrvatskoga jezika, svoju djecu naučili su hrvatski, koji i koriste u svakodnevnoj komunikaciji s njima.

Sjećam se vremena kada su mi rekli na proslavi oprastanja maturanata, kako je ovo mađarska škola, zašto se bunim što je 80% programa na mađarskom jeziku. Kada su mi poznanici ispivali djecu nakon osnovnoškolskog obrazovanja iz hrvatske ustanove, govoreći kako moraju dalje ako žele uspjeti u životu. Kako oni koji su vodili narodnosne institucije, bili zaposlenici istih, predavali hrvatski jezik i književnost, svoju djecu ne da nisu upisivali u iste, već ih nisu ni naučili hrvatski.

Danas se sve više naglašava značaj i pozitivan utjecaj višejezičnosti, kako u obavljanju zadaća, tako i u psihofizičkom „izgledu“ pojedinca. Višejezična osoba u životu napreduje bolje od one koja zna tek jedan jezik, pobijaju se lingvistička mišljenja da dvojezičnost šteti djetetu u nekim područjima.

Ključ je dobar učitelj, koji će omogućiti dvojezičnom, višejezičnom djetetu da bolje od onoga koji poznaje tek jedan jezik usvoji znanja i iz biologije, povijesti i matematike na drugom (drugim) jezicima.

Jezik je živa materija. On se uči, nauči a

može se i zanemariti, pa se mogu i zaboraviti neke njegove zakonitosti. Nema osobe za koju se može reći kako savršeno poznaje bilo koji jezik. Pa ni materinski. Jezici su slojevite pojave, s milijunima i milijunima riječi..., s nekima smo se susreli i susrećemo se svakodnevno, koristimo ih, s drugima nismo, pa ih zatamblujemo u ladicama našega mozga, a neke bismo trebali naučiti... Judit Navracsics smatra kako se dvojezičnom ili višejezičnom osobom službeno smatra ona koja može i zna koristiti dva ili više jezika u svom svakodnevnom životu i uobičajenim aktivnostima na smislenoj razini, tako da ih razumije, može pisati i govoriti njima.

Učenje drugog, ili trećeg jezika najučinkovitije je i najlakše kada onaj tko uči živi u višejezičnom okruženju. Posebice ako roditelji iskoriste bilo kakve posebne mogućnosti koje mogu imati. Na primjer, ako majka govori mađarski, otac može djetetu govoriti na njemačkom jeziku, dok u školi dijete uči hrvatski, kojim govori njegova baka. Tom djetetu nije problem kod obiteljskog ručka govoriti sva tri jezika.

Većina škola, s izuzetkom institucija koje provode više vremena od prosjeka na poučavanju dvojezičnih ili stranih jezika prema nastavnom planu i programu, dajući djeci više mogućnosti, sada daju svojim učenicima manje nego što su mogle. Jer nije dobro trošiti toliko vremena i energije na glagole, imenice, gramatička pravila u nastavi jezika, kao da mladi ne uče da se pripremaju za život, već pokušavaju osposobiti jezikoslovce. Nije poznavanje gramatičkog pravila najvažnije, već činjenica da djeca govore i drugim jezikom, tvrdi Judit Navracsics.

Strani jezik bi se trebao učiti s puno igrara i pjesama za malu djecu, s puno životnih razgovora kroz situacije prilagođene starijim učenicima. U djetetu se ne smiju stvarati kompleksi neznanja i osjećaj straha, čestim ispravljajima, lošim ocjenama. Treba stvarati situacije učenja jezika koje potiču želju za učenjem i tako prenosi znanja onima koji uče drugi jezik, naglašava Judit Navracsics.

Branka Pavić Blažetin

Razgovori o budućnosti hrvatskog odgoja u bačinskom vrtiću

Izražena obostrana želja za ponovnim pokretanjem vrtićkog odgoja na hrvatskom jeziku

Nakon završetka školske i odgojne godine, usred ljeta na dnevnom redu Hrvatske samouprave Bačina našla se vruća tema. U vijećnici načelničkog ureda u Baćinu 2. srpnja održana je izvanredna otvorena sjednica Hrvatske samouprave na kojoj se razgovaralo na temu „Hrvatski odgoj i njegovanje tradicije u vrtiću“. Na inicijativu predsjednika Franje Anišića, koja je podnesena još prije izbora, razgovaralo se o mogućnostima ponovnog pokretanja odgoja na hrvatskom jeziku u bačinskom vrtiću.

Pored članova Hrvatske samouprave i načelnika Bačina Csabe Fekete sjednici su prisustvovali i uzvanici, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, ravnateljica Hrvatskog metodičkog i pedagoškog zavoda Zsanett Vörös, predsjednik Županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin, ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković i voditeljica bačinskog vrtića Ferencné Decsák.

Nakon pojašnjenja o situaciji, koja je, kako smo čuli od predsjednika Hrvatske samouprave Franje Anišića i načelnika Csabe Fekete, proizašla prije svega iz ranijeg nerazumijevanja, pa i neslaganja čelnika dviju samouprava, brzo se stiglo do konstruktivne rasprave, a konačno i do obostranog zaključka o važnosti i potrebi hrvatskog predškolskog odgoja u Baćinu.

Mogućnosti unapređenja odgoja na hrvatskom jeziku, aktualni problemi i njihovo rješavanje bila su glavna pitanja sastanka o budućnosti vrtićkog odgoja. Kako smo čuli od govornika uključenih u raspravu, odgoj je postojao i do sada (istina, samo u okviru kružoka), a Hrvatska samouprava inicirala je raspravu u cilju njegovog unapređenja. Uzvanici, državni i županijski predstavnici Hrvata u Mađarskoj izrazili su želju da se u jednom od naših povijesnih naselja s hrvatskim življem ponovno pokrene hrvatski odgoj, po mogućnosti na višoj razini od dosadašnje, naglasivši kako su poziv prihvatili da bi razmotrili situaciju, a ne podučavali, ponudivši svoju pomoć samoupravi naselja te hrvatskoj samoupravi u rješavanju problema. Nakon iscrpnih razgovora i uzajamnog upoznavanja stavova, uspostavljanjem međusobnog razumijevanja i povjerenja, došlo se do zajedničkog zaključka da je za rješavanje gorućeg pitanja, pored namjere roditelja da svoje dijete upišu na hrvatski odgoj, najvažnije pronaći odgovarajuću osobu koja bi prihvatila zadaću odgoja na hrvatskom jeziku ili bi se u nedostatku potrebne spreme doškolovala na smjeru za hrvatske odgojiteljice. Načelnik Csaba Fekete naglasio je da se u Baćinu vratila mlada odgojiteljica koja bi po njegovom mišljenju mogla prihvatiti zadaću, odnosno upisati smjer za hrvatske odgojiteljice na Visokoj školi u Baji. Glasnogovornik Jozo Solga i ravnateljica Hrvatskog metodičkog zavoda Zsanett Vörös među ostalim izvijestili su nazočne kako se doškolovanje za narodnosne odgojiteljice potiče i državnim stipendijama, što bi moglo biti privlačno za mlađe osobe.

Predsjednik Hrvatske samouprave Franjo Anišić rekao je da spomenuta osoba u međuvremenu prihvatila zadaću, te je već upisala smjer za hrvatske odgojiteljice Visoke škole u Baji. Ukoliko uspješno završi školovanje, postoji odgovarajući interes roditelja, te se okupi zakonom propisani broj od osam upisanih, sljedeće 2021./22. odgojne godine mogao bi se ponovno pokrenuti odgoj na hrvatskom jeziku. Najpovoljnije bi bilo da se ostvari u obliku narodnosnog odgoja, ili ako to nije moguće u obliku dopunskog odgoja koji omogućuju predviđene izmjene Zakona o javnom obrazovanju (koje su u međuvremenu prihvaćene, op. a.).

Sudionici razgovora nakon sastanka u načelničkom uredu

Načelnik Bačina i predsjednik Hrvatske samouprave razgovore o budućnosti vrtićkog odgoja na hrvatskom jeziku komentirali su ovako:

Csaba Fekete, načelnik Bačina:

Ovaj razgovor je najbolje rasvijetlio postojeći problem. Najviše smo se borili s nedostatkom kadrova potrebnih za odgoj na hrvatskom jeziku. Istodobno, Hrvatska je samouprava bila nezadovoljna s oblikom koji je omogućila mjesna samouprava, to jest hrvatskim odgojem u okviru kružoka i trajanju od jedan sat tjedno, jer odgojiteljica (op.a. Marija Prodan), inače učiteljica hrvatskoga jezika u bačinskoj školi, zbog ostalih obveza nije mogla prihvatiti više. Tijekom razgovora odredili smo smjernice, rekavši da ćemo u Baćinu pokušati očuvati mjesne vrijednosti, pa tako i hrvatski odgoj. Mislim da su glasnogovornik, predsjednici i ravnateljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog zavoda pristupili vrlo konstruktivno. Odredili smo smjernice, a kao što sam rekao početkom godine na rackom prelu, samouprava naselja je partner u očuvanju tradicije, svega što su nam ostavili naši stari, te prenošenju baštine mlađim naraštajima. No za to se ponajprije trebaju stvoriti odgovarajući uvjeti.

Franjo Anišić, predsjednik Hrvatske samouprave:

Ocijenio sam da je načelnik bio otvoren za ponovno pokretanje hrvatskog odgoja u bačinskom vrtiću. Najprije trebamo prikupiti izjave osam roditelja, a mi već od ranije imamo deset potpisa. Nadalje, sukladno zakonu odgoj na hrvatskom jeziku treba se vratiti u pedagoški program vrtića, kako bi se mogao pokrenuti od sljedeće, 2021./22. odgojne godine. Jedan od većih problema je pronaći odgovarajuću osobu sa spremom hrvatske odgojiteljice, no i za to postoji mogućnost, jer se izobrazba odgojiteljica na hrvatskom smjeru potiče i stipendijom, što je zaista privlačno. Uvjeren sam da ćemo pronaći takvu odgojiteljicu. Nažalost, od jeseni u prvom razredu nitko nije upisao hrvatski jezik, pa nam je upravo iz tog razloga važno da se što prije pokrene vrtićki odgoj na hrvatskom jeziku.

Stipan Balatinac

Obnova križeva krajputaša i Narodnosnog doma u Olasu

Kako u knjizi „Klateći se Zemljom i Nebom“ („Verődve Földön és Égbolton“) o svom rodnom selu govori Jeronim Balatinac, Olas je selo bogate, mjestimice dramatične povijesti.

Lokalna povijest – ponajviše povijest svećenika i učitelja – prenosila se usmenom predajom, a od 1750. i formalizirano, kao „Historia Domus“, koja seže sve do današnjih dana. Stara župna crkva građena je 1766. godine, na njenom mjestu ranije se nalazila drvena kapelica s oltarskom slikom Marije Magdalene. Crkveni zidovi i obližnje groblje čuvaju životne priče i svjedoče o sudbinama. Prva hrvatska prezimena pronalazimo u zapisima iz 1701. godine (Marković, Jerant, Popović, Andrić, Trubić, Sarković, Kakić, Bojhović itd.). Njemačke obitelji u Olasu se nastanjuju između 1740. i 1750. godine. Krajem 18. stoljeća naselje je bilo posjed Fülöpa Batthyányija, a do tridesetih godina 19. stoljeća broj hrvatskih kuća prelazio je polovicu.

Predsjednica Hrvatske samouprave Olasa Ana Rozinger rekla nam je „još nas ima“, premda svake godine sve manje. Hrvatska je samouprava dvočlana: nakon izbora u listopadu 2019. jedan član dao je ostavku (András Simácz), a uz predsjednicu druga članica je Jánosné Heng (Marija Šimac) – uostalom, s dva člana radilo se i u prošlom mandatu. Ovogodišnji proračun samouprave iznosi 3,5 milijuna forinti: sastoji se od iznosa prenesenih iz proteklih godina, potpore za obavljanje javnopolitičkih aktivnosti (koja se treba upotrijebiti do kraja kalendarske godine) i sredstava osvojenih na natječajima. Na izborima za narodnosne samouprave u Olasu su se na hrvatski birački popis upisala 42 birača, od kojih je glasovalo 33. Dana 8. svibnja povučena su sredstva koja su korisnicima odobrena u dvije programske kategorije (društveni projekti i narodnosni kampovi), osim nekih projekata, poput obnove križeva krajputaša. Hrvatska i Njemačka samouprava pojedinačno su se i koordinirano natjecale za obnovu dva križa i dva stupa s kipovima svetaca. Državno tajništvo odobrilo je projekte i financiranje, sredstva nisu povučena. Kaže se da križevi govore puno o precima, ali i nama samima. Križevi se već

Crkva svetog Jeronima sagrađena je 1754. godine

Ana Rozinger

stoljećima podižu uz putove i na raskrižjima, kao zavjet ili zahvala, kako bi čuvali i potvrđivali vjeru u božju ljubav i sveprisutnost. Oni su bili i ostali orijentir u prostoru. Tako je i u Olasu, gdje su ih dobro nagrizli zub vremena i ljudska nemar, pa su zajedno sa svetačkim skulpturama dozreli za restauraciju. Prema natpisima dva križa i stupa potječu iz 18. i 20. stoljeća. Nalaze se u prekrasnom prirodnom okruženju, na brežuljcima i u šumama koje okružuju Olas, pa je u njihovom ot-

krivanju pomogla Udruga Mecsek. Hrvatska samouprava za obnovu jednog križa i stupa dobila je potporu od 862 500 forinti, dok je Njemačka samouprava za preostali križ i stup dobila otprilike jednak iznos.

Državno tajništvo istodobno je objavilo i poziv na dostavu projektnih ideja za po-

Zanemarena baština

FOTO: FERENC LEHMANN (NET)

Crkva svetog Filipa krasi panoramu sela

ticanje investicija te aktivnosti održavanja i obnove u području kulture, javnog obrazovanja, znanosti i bogoštovlja, s ciljem očuvanja narodnosnih identiteta. Radi se o fondu vrijednom 400 milijuna forinti za provedbu projekata u razdoblju između 1. siječnja 2020. i 30. lipnja 2021. godine: financiraju se projekti obnove i održavanja nekretnina od interesa za narodnosne zajednice, pri čemu se iznos pojedinačnih potpora kreće između minimalnih 500 000 i maksimalnih 2 000 000 forinti. Hrvatska i Njemačka samouprava Olasa zajedno su prijavile projekt obnove Narodnog doma.

Kako kaže Ana Rozinger, Hrvatska samouprava svoje priredbe najvećim dije-

lom priređuje u Narodnosnom domu, gdje je smještena i mala izložba narodne nošnje i tradicijske kulture šokačkih Hrvata iz

Olasa. Hrvatska samouprava potpisala je sporazum o suradnji s Udrugom „Vino i vinarstvo Martinovo Brdo Gajić“, sastanci i druženja održavaju se više puta godišnje upravo u prostorijama te ustanove. U Narodnosnom domu održavaju se i radionice poput onih za izradu uskrasnih pisanih ukrasa, adventskih ukrasa i prikaza starih običaja, na koje se pozivaju svi stanovnici Olasa. „Cilj nam je njegovati one veze, koje pridonose jačanju nacionalnog identiteta, sudjelovati u kulturnim i vjerskim sadržajima Hrvata u regiji, državi i prijateljskim naseljima Gajiću, Bocanjevcu, Belišću i drugim mjestima u Hrvatskoj. I sami organiziramo nekoliko većih godišnjih priredbi, koje su vrlo dobro posjećene. Na Narodnosnom domu uvijek ima manjih popravaka, no sad je došlo vrijeme za obnovu pročelja, oluka i pločnika. Bojanje unutrašnjosti obavljeno je laniške godine društvenim radom, na teret vlastitih sredstva“, rekla nam je Ana Rozinger.

Branka Pavić Blažetin

Šokački Hrvati iz Olasa

Zanemarena baština

Veselo dvorište

Redovita Skupština Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije

Odluke o programima, primljenim zahtjevima i potporama

Dana 21. srpnja održana je redovita Skupština Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Budući da je započela obnova Županijskog narodnog centra u Baji, sjednica nije održana u sjedištu, članovi i redoviti gosti (bački članovi Skupštine Hrvatske državne samouprave), s nekoliko predsjednika i zastupnika mjesnih hrvatskih samouprava okupili su se u racko-hrvatskom naselju Baćinu. Na posljednjoj sjednici prije ljetnog odmora u glasovitoj gostionici „Vinograd“, za bijelim stolom raspravljalo se o planiranim programima za 2020. godinu, primljenim zahtjevima mjesnih hrvatskih samouprava i podupiranju onih mjesnih programa, koji imaju širu, regionalnu važnost.

Na poseban zahtjev i prijedlog predsjednika Jose Šibalina Skupština Županijske hrvatske samouprave jednoglasno je donijela odluku o isplati potpore od 250 000 forinti Hrvatskoj samoupravi Gare za obnovu jednog od bunjevačkih vitraja župne crkve. Kako je među ostalim kazao predsjednik Martin Kubatov, kroz natječaj i na poseban zahtjev dobivena je državna potpora za obnovu triju bunjevačkih vitraja, a sada se traže sredstva za obnovu još jednog. Treba napomenuti da se na sjevernoj strani crkve nalaze bunjevački, a na južnoj njemački vitraji, a za obnovu jednog vitraja potrebno je 1,1 milijun forinti. Potrebna je i sveobuhvatna obnova župne crkve, čiji bi troškovi iznosili najmanje 60-70 000 000 forinti. Predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac na sjednici je naglasio da će se zalagati da obnova garske župne crkve uđe u zapisnik Međuvladinog

Zastupnici i gosti na sjednici Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije

Druženje je nastavljeno i nakon službenog dijela

mješovitog odbora, kao što se dogodilo prilikom obnove martinačke crkve.

U nastavku je bilo riječi o programima koji se planiraju održati do kraja godine, a donesene su i odluke o zajedničkim priredbama, koje se ostvaruju na temelju ugovora o suradnji s mjesnim i županijskim samoupravama. Prema tome, do kraja godine planirano je održavanje dana sjećanja na biskupa Ivana Antunovića u Kalači, Hrvatskog hodočašća na Vodicu u Santovu, Županijskog natjecanja hrvatskih ribiča u Bikiću, Županijskog susreta hrvatskih učenika u Baćinu, Međunarodnog hrvatskog malonogometnog turnira u Kaćmaru, Hrvatskog tamburaškog festivala u Dušniku te obilježavanja Materica i Oca u Gari. Svima je odobrena potpora u iznosu od 160 000 forinti, koju zajednički isplaćuju dotične mjesne i županijska samouprava.

Pod točkom razno razgovaralo se o pripremama za popis stanovništva 2021. godine i takozvanom „bunjevačkom pitanju“, a predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac izvijestio je nazočne o godišnjoj Skupštini, koja će se održati 29. kolovoza u Martincima i obilježavanju 30. godišnjice osnutka Saveza Hrvata u Mađarskoj. Sjednica je završena druženjem uz zajednički ručak.

S.B.

DUŠNOK

Orkestar „Zabavna industrija“, dušnočki „Raci i prijatelji“ i međunarodna udruga prijateljstva „Experience Balkan“ 21. kolovoza u Dušniku ponovno organiziraju vrlo uspješnu „Racku šetnju“, koja se priređuje u povodu „400 godina Raca“, to jest obljetnice dolaska rackih Hrvata iz pradomovine u Podunavlje, od Dušnoka, Baćina i Kalače do Erčina, Andzabega i Tukulje. Domaćini priredbe su János Bolvári i predsjednik Hrvatske samouprave Dávid Pozsonyi. Nakon dočeka gostiju na programu su tribina i predavanja o rackim Hrvatima i njihovoj povijesti, razgledavanje župne crkve, šetnja Putem bračnih parova i obalom kanala Voša (Vajas), po želji s kupanjem i vožnjom čamcem, zajednički ručak, kulturni program u sklopu kojeg nastupa KUD „Biser“, večera i upoznavanje dušnočkih delicija te autentičan južnoslavenski bal s orkestrom „Zabavna industrija“. Sutradan, 22. i 23. kolovoza program se nastavlja u Baji s upoznavanjem bunjevačko-hrvatske i srpske zajednice te kušanjem poznate bajske „riblje čorbe“. Za opširnije informacije obratite se na adresu elektroničke pošte balkan.calling@gmail.com. Prijave se primaju do 30. srpnja 2020. godine. Sudionicima je omogućen smještaj.

Kamp Mohačke šokačke čitaonice

Svaki dan donio je nove doživljaje

Tajne lončarstva

Mohačka šokačka čitaonica već četvrtu godinu zaredom organizira ljetni kamp za djecu i unuke članova Čitaonice te članove dječje plesne skupine. Voditeljica kampa održanog od 16. do 19. srpnja i ove godine uz brojne pomagače bila je Beata Janković. Kamp je otvorio predsjednik Mohačke šokačke čitaonice Stipa Bubreg. U kampu, koji je kao i uvijek protekao u izvrsnom raspoloženju, sudjelovala su djeca od 4 do 14 godina. Četverodnevni kamp obilježili su druženje, priče, igra, pjesma, ples i izleti. Sudionici su posjetili pečuški Zoološki vrt i znamenitosti grada podno Mečeka, dok su u Mohaču posjetili Šokačku kuću i pogledali interaktivnu izložbu o povijesti i životu mohačkih šokačkih Hrvata te slušali zanimljivo predavanje o nadaleko poznatoj mohačkoj crnoj keramici, nakon kojeg su se iskušali u samostalnoj izradi keramičkih predmeta. Zaključili su kako je lončarstvo više nego zanimljivo zanimanje. Organiziran je i izlet u okolicu Sombereka i obilazak čuvene vodenice. Nije izostalo ni kupanje, ovaj put izabrano je šikloško kupalište. Djeca su uživala na šikloškim bazenima i u sauni. Posljednji dan kampa organiziran je ribolov na ribnjaku u blizini Sombereka. Kamp je ostvaren uz finacijsku podršku Fonda „Gábor Bethlen“, koja je pružena na temelju ugovora s Hrvatskom državnom samoupravom.

Branka Pavić Blažetin

U vodenici kod Sombereka

Sudionici kampa uživali su na izletima

FOTO: ORGANIZATORI

„Dođite na divan“

U organizaciji mjesne Hrvatske samouprave u mohačkoj Šokačkoj kući na adresi Ulica Táncsics 40, koja je u vlasništvu Mohačke šokačke čitaonice 23. srpnja održano je okupljanje i druženje pod geslom „Dođite na divan – razgovarajmo“. Brojnim okupljenim šokačkim Hrvatima i njihovim simpatizerima predstavnici mohačke Hrvatske samouprave predstavili su planove za skoriju i dalju budućnost. Kako doznajemo od predsjednika Đure Jakšića, koji je druženje ocijenio vrlo uspješnim, „Divan“ je dobrim raspoloženjem prokčio nastup glazbenog sastava Hrvatske samouprave.

Branka Pavić Blažetin

FOTO: GÁBOR BÖSZ

530. jubilej rođenja i 475. obljetnica smrti

Vječna slava Nikoli Jurišiću

„Ja sam se usudio braniti ovaj maleni i slavni grad protiv turske sile ne zato, što se nadam da ću ga spasiti, nego samo da koji časak neprijatelja zabavim i tako kršćanskim vladarima pribavim vremena da se pripreve za otpor. Samo zato izložio sam se najvećoj smrtnoj pogibelji“ (Pismo Nikole Jurišića Ferdinandu I., prilikom obrane Kisege)

Augustuš je, u ovakovu dob svenek se pripravljamo na spektakl pred nogom kiseške tvrđave, čega ljetos, (po četrnaesti put) zavolj virusne mizerije nećemo moći viditi. Medjutim, po podatki Wikipedije u slučaju hrabrim braniteljem grada Kisege, pod peljanjem, kako mi Gradišćanci velimo Mikule Jurišića, 2020. ljetos nas opominjuje još i na dva jubileje. Naime, barun Jurišić je rođen oko Senja 1490. ljeta, a najvjerojatnije je umro 1545. ljeta. Dva su to okrugli jubileji hrvatskoga vlastelina, zapovjednika vojske i diplomata. Svim je već poznato kako je ov senjski kapetan 1532. ljeta sa samo 700 ljudi spasio ne samo Kisege, nego i Beč od turskoga uništenja i okupacije. Na to se spomenu svako ljetos s predstavom opsade u Kisegu, a u Jurišićevu čast i nepozabljivi čin, svaki dan u 11 uri i zvonu u ovom varošu. Jurišićevo ime nosi tamošnja gimnazija, industrijski park, trg, a u predvorju velike tvrđave postavljen je sa strane grada Kisege i Željezne županije 1963. ljeta i spomenik Miklósu Jurisichu, za koga Ugri i ne znaju jako da je rođeni Hrvat. Kisežani vjerno gaju spominke na senjskoga branitelja, a on je bio zapravo i kopča pri uspostavljanju gradskoga partnerstva sa Senjom 17. aprila 1999.

U Senju

Foto: DAMIR NEKIĆ

U Kisegu

izradio je akademski kipar Ivan Grašinić. Spomenik je otkrio u zimsko predvečerje 7. prosinca 1990., kada se stvarala nova i nezavisna Hrvatska, zagrebački gradonačelnik gospodin Boris Buzančić, čijim je primjernim zalaganjem ovaj spomenik, dar grada Zagreba, postavljen u Senju.“ Kad ugarska delegacija iz ovoga kraja krene na morje, sa sobom nosi i vijenac s ugarskom pantlikom, a od toga onda doznaju i Senjani. „Park ovoga pilja ljetos se je malo obnovio na atraktivnom mjestu blizu znamenitih senjskih Velikih vrata, a prostor se i dalje uredjuje“, to nam je potvrdio hrvatski branitelj, ljubitelj Senja i fotograf Damir Nekić. A pri kiseškom spomeniku i ljetos će se nekoliko puta izgovoriti slavno ime Mikule Jurišića i povodom 530. jubileja rođenja i 475. obljetnice smrti.

Tiho

ljeta. U senjskoj tvrđavi Nehaj za Nikolu Jurišića se piše da „kao sudionik Mohačke bitke (1526.) i kao kapetan Senja i Rijeke te kao zapovjednik vojske na hrvatskoj Krajini, pronio je slavu hrvatskog imena i junaštva diljem Europe“. Točno pred petimi ljetos smo boravili u Senju, a tadašnji načelnik Darko Nekić nije shranio svoje presenečenje, kakov kult ima Nikola Jurišić u Kisegu, a pri tom nije ni negirao da nažalost, njegov grad daleko izostane u tom čuvanju slave od zapadnogugarskoga grada prijatelja. Ne zna se točno u kojoj hiži se je rodio Jurišić jer u prošlosti je bilo jako čuda pregradnje, a tijekom Drugoga svjetskoga boja Senj je jako teške rane pretrpio. Ne zna se ni to točno, kade i kad je umro kiseški junak, ali je to sigurno da njegova dica, Ana i Adam, počivaju u kiseškoj crkvi sv. Jakoba pod črljenom spomen-pločom. U povodu 500. obljetnice rođenja Jurišića i Senj je dobio spomenik. O tom ovako piše Ante Glavičić u napisu „Spomen-ploče i obilježja u Senju i okolici (1880.–1996.)“. Svjedočanstva obljetnica i događaja“. „.....U malom popločanom i neprikladnom prostoru postavljeno je postolje i na njemu brončano poprsje Nikole Jurišića, odnosno kopija poprsja koje se nalazi u Zagrebu na Zrinjevcu, a koje je izradio godine 1881. kipar Ivan Rendić. Brončani odljev

Trenutak za pjesmu Hvala Mikuli Jurišiću

**Slava tvoja nij ublijedila,
Dični naš Jurišić Mikula,
Preobladavši tlačitelja,
Dika si Kisege i naša.**

**Od tvog čina luču stoljeća,
Ipak si nam goruća svića,
Nam put kažeći u budućnost,
Učeći nas na dužnu vjernost.**

**Tvoj duh živi med nami sad
Pogledavši petsto ljet najzad.
Nadahnjuje na dobra djela
Nas potomstvo, ti naš Mikula!**

Anton Slavić

„Lipa naša Vršenda – 100 godina u slikama“

U nakladi mjesne Hrvatske samouprave 2019. godine, na 64 stranice objavljena je monografija „Lipa naša Vršenda – 100 godina u slikama“. Ona donosi kratku povijest naselja i doseljenja Hrvata uz crno-bijele fotografije s početka XX. stoljeća. Urednica izdanja je predsjednica Hrvatske samouprave Vršende Marijana Balatinac. U izdanju su obrađene teme iz svakodnevnog života, a pored hrvatskih mikrotoponima, tradicionalnih radova i zanata kroz crno-bijele i fotografije u boji prikazane su i karakteristike tradicionalne šokačke kuće, kao i značajke vjerskog života: povijest crkve, freske, crkveni blagdani, spomenici, križevi i groblje s hrvatskim nadgrobnim natpisima. Prikupljeno je nekoliko starih fotografija o školi, u kojoj je početkom XVIII. nastavni jezik bio isključivo hrvatski. Poseban prostor posvećen je važnim trenucima poput vjenčanja i svadbenih običaja, a istaknuto mjesto pripalo je i prvoj Šokačkoj čitaonici, koja je osnovana 1897. godine. Priloženi su preslici važnih onodobnih dokumenata te napisi o radu čitaonice koji je prekinuo Drugi svjetski rat, pa monografija sadrži i slike iz ratnih godina. Na kraju knjige nalazi se izvješće o suvremenoj povijesti naselja, Hrvatskoj samoupravi i njenim članovima od 1994., današnjoj Čitaonici koja djeluje od 2014., pjevačkom zboru „Orašje“ i plesnoj skupini koja je aktivna od 1960-ih. Dvije stranice posvećene su Orašju, poznatom vršendskom vinogorju, a monografija završava pjesmom „Pivaj lipo ti vršendska seko“ i s još nekoliko fotografija. Autori monografije su dr. Jakša Ferkov, Marijana Balatinac dr. Al-Emad

LIPA NAŠA VRŠENDA
100 GODINA U SLIKAMA

i Dora Balatinac. Fotografije su omogućili Akoš Kollar, Ružica Kovačević, Marijana Barjakter, Anka Bunjevac, Ivo Ferkov, Marica Hosu Ferkov, Stana Godina, Anica Hosu, Agika Hosu, Đuka Ilin, Kata Kasun, Stana Kovač, Dežika i Anuška Kovačević, Mišo i Marica Kovačević, Jadranka Neumann, Lovro i Dorka Popović, Katica Tomin, Mariška Tomin, Stipo i Eržika Vranešić. Objavljivanje knjige financijski su potpomogli Državno tajništvo za odnose s vjerskim zajednicama i manjinama pri Uredu predsjednika Vlade Mađarske, Fond „Gábor Bethlen“, Hrvatska samouprava Baranjske županije i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, rekla nam je urednica Marijana Balatinac.

-mcc-

Vršendani

„Sveta Ana Boga je molila...“

Tukuljčani proslavili svetu Anu

Tukuljčani su 24. srpnja proslavili blagdan svete Ane, majke Blažene Djevice Marije. Na misnom slavlju kod kapele sv. Ane okupilo se četrdesetak vjernika iz Erčina i Tukulje. Misu na mađarskom jeziku, koju je s prigodnim pjesmama na mađarskom i rackom hrvatskom jeziku pratio mjesni mješoviti Crkveni zbor služio je tukuljski župnik László Papp. Obilježavanje blagdana organizirala je Hrvatska samouprava Tukulje.

Kao nekad, premda znatno malobrojnija, vjernička povorka je krenula od gradske crkve po nasipu do kapele sv. Ane, koja se nalazi na samom pragu grada. Hrabru skupinu vjernica, koja je krenula po najvećoj vrućini, na putu je skoro čitav sat pratila kiša, ali je zahvaljujući molitvama stala u blizini kapele. Kapela se nalazi na brežuljku, pokraj puta prema Szigetújfalu. Pretpostavlja se da se na ovom mjestu nalazila crkva nestalog srednjovjekovnog naselja Bagamér na otoku Csepel. Nažalost, kapela je stradala za vrijeme Drugog svjetskog rata, ali su je Tukuljčani ponovno saznadali na preostalim zidovima. Na južnom brodskom zidu nalaze se dva jednostavna barokna prozora, koja zatvaraju polukrug. „Jedan vitraj godine 2018. dala je napraviti teta Ana Žuržuc Ištvánov. Također i zvono, koje se nalazi pored kapele, i to u spomen na sina i muža, koje je prerano izgubila“, rekla nam je predsjednica Hrvatske samouprave Marta Golja.

Polako su se okupljali i ostali vjernici, koji su donijeli domaće kolače, sokove i vino i položili ih na stol podno brežuljka. Zazvonilo je zvono i započela sveta misa. Govoreći o svetoj Ani velečasni László Papp naglasio je da je ona vapila Gospodinu moleći za plodnost, i u starosti rodila kćer, kojoj je dala ime Marija. Današnje hodočašće i okupljanje obilježava upravo prisjećanje na svetu Anu. „Draga braćo i sestre, vjerojatno i u vašoj obitelji ima osoba po imenu Ana, ili ste izgubili takvu osobu, što vas čini tužnima, a ovo prisjećanje pomalo bolnim. Teške su naše životne nedaće, i ponekad se pitamo: zašto? Odgovore uvijek pronalazimo u Svetom pismu“, naglasio je velečasni Papp. U tim životnim nedaćama, kako je rekao vlč. Papp, najveći je oslonac obitelji. Čovjek nije osuđen na samoću, pa mu je prijeko potrebna obitelj, i to obitelj u kojoj vladaju mir i ljubav. „Nikada ne smijemo zaboraviti pretke i korijene, niti odakle smo potekli. Važna nam je prošlost, koja je putokaz za sadašnjost i budućnost. Putokaz, koji je utkan u priče naših baka i djedova. Priče, koje smo u ranoj mladosti upijali, a time i životnu priču obitelji, običaje i kulturu“, dodao je velečasni László Papp. Misnom su slavlju posebnu draž dale prigodne pjesme mjesnog mješovitog Crkvenog zbora na mađarskom i rackom hrvatskom jeziku. „Sveta Ana Boga je molila, / Od Boga je ulišena bila, / I Mariju jeste porodila, / Radost je svima donela“... nosio je vjetar riječi pjesme oko kapele i gore, sve do neba. U mislima i duši povezali smo se s Anama u visini i molili sveticu za zdravlje i sreću svih Ana na svijetu.

Nakon misnog slavlja i molitve u kapelici vjernici su se okupili oko stolova, družeći se i prisjećajući nekadašnjih proštenja i vremena kad su prvi put izašli na brežuljak pokraj kapele, koja se tada iz dječje perspektive činila puno većom.

Kristina Goher

Velečasni László Papp

Vitraj tete Ane Žuržuc Ištvánov

Crkveni zbor

Vjernici iz Tukulje i Erčina

27. Peruška tabor za katoličansku mladinu

Mirjana Šteiner: „Dica su još i treći tajedan u euforiji i šperadu duh tabora, i to je najlipše!“

U dibini židanske loze jur dvadeset i sedmo ljeto dugo spravi skupa Hrvatsko katoličansko, omladinsko, vjersko i kulturno društvo Hrvatskoga Židana katoličansku mladinu iz cijele okolice, s podupiranjem mjesnoga farnika, Štefana Dumovića. Kamp je bio završen minule nedilje svečanom mašom za približno pedeset taborašev, pod peljanjem Mirjane Šteiner. Ov tabor jedini je po cijelom Gradišću koji ima svoju dugoljetnu tradiciju, ima svoj neobični obraz, svoj karakter a i dugodurajuće spominke.

Drugi dan tabora otpodne, koracajući u lugu, zavidi se človik taborašem i zavolj hlada po ovoj vrućini. Mogyi cucak, taborski branitelj, uživa u dičjem milovanju i zabavi ter da se svake minute more poziciju minjati u drugom dičjem krilu. Stanovnici 27. Peruška tabora toga dopodneva su se strefili jur sa sambotelskim legionari, sa „rimskimi vojnikima“ pak su si zavježbali boj. Otpodne je mirnije, glavnu ulogu dobije ručna šikanost pri pripravljanju suvenirov, spominkov. Sabrina Tengelić s medenimi srci zajde u tabor i uz to da proširi malo znanje svim

Rimski legionari u taboru

diozimateljem o Hrvatskoj i o nje simboli, zadatak je ovde da se nafarbaju licitarska srca po želji i volji i da se piše glagoljica na tjestu. Dili se čokolada, Jans, János Gerencsér večkrat bistva svakoga na poiskanje šatora, kade se moru ruke dezinficirati i kade je moguće piti. Gusla se i na tambura i svi marljivo jaču po hrvatski i po ugarski „stare taborske šlagerre“. Svaki dan se nosi druga taborska majica (svako ljeto ima svoju farbu), a kako ispada i divojačke frizure nekako su jednako spletene. Šik je biti u trendu i modi još i med ovimi prilikami. Mirjana

U pauzi...

Mogyi na počivanju

Šteiner povida kako ljetos skoro polovica dice po prvi put je u taboru. „Ostavila nas je jedna generacija, to nam je i malo teže, jer nove taboraše moramo naučiti našoj svakidašnjoj rutini. Moradu zabiti ča je doma, kako se doma ponašadu i normalno se priviknuti na ovu okolicu i na taborske uvjete. Ipak je najveća prednost da smo otkinuti od civilizacije, da smo sami, nimamo televizije, telefon, struju ni vodovod. Sami smo u tišini, a i probleme moramo sami rješavati s dicom skupa. To je nešto, što nas

izvliče iz svakidašnjega žitka i stavi nas u jedan san. A kako nam roditelji velu, dica su još i treći tajedan za taborom u euforiji i još šperadu duh tabora, i to je najlipše!“ Jans nam pokaže šator za karantenu, svakarčkove tekućine za pranje i čišćenje, maske, prez česa tabor danas ne bi ni bio. I veljek se začmu športska naticanja, u tri grupe podiljeni mali i veliki jednako su u tresu ki će dobiti pojedine trke s labdom, karikami u šikanosti. Uz metu, vjerska predavanja, probe hrabrosti u nočnoj škurini, igra andjela čuvara dura i za taborom, sve do slijedećega spravišća. Presenećenje je ljetos da su svi s biciklom došli, s tim su se treći dan dovezli u selo na igralište, kade je bio bazen postavljen. Kokteli i langoši su dočekali sudionike, zahvaljujući ženam Staračkoga doma. Najveći strah tabora je svenek vrimenska prognoza, ali kako izgleda i Bog je stao na stran Peruške, kad ni kaplje godine nije poslao na židanski lug i ovako plan B da se kamp seli u Kulturni dom, ljetos nije igrao. Po Andrašu Kovaču najgori trenutak je vik za nediljnom mašom, kad se šatori raspravljaju pak moraju domom projti. I čekati, dane, tajedne i misece dugo da se iznova pretvara ov „otok“ u čarobni kut ljubljene prirode...

Tiho

1, 2, 3, naticanje se je ganulo

Brlobaš – „podravski biser“

Na llinje je brlobaška bučura. I ove godine održano je nešto skromnije slavlje sa svetom misom na hrvatskom jeziku, ali ništa manje svečano, rekao mi je načelnik Brlobaša Ivica Pavleković. On je od jeseni 2019. na čelu sela. Zamijenio je dugogodišnju načelnicu Pirošku Gujaš, koja je otišla u zasluženu mirovinu.

Brlobaški načelnik Ivica Pavleković

Ovo malo selo u Šomođu, na obali Drave je biser podravskog kraja. Nema ni 120 stanovnika, ali „nas ima i mladih, i naša djeca su s nama“, reći će mi Ivica. Ivica je dvadeset i devet godina bio donaćelnik Brlobaša, i u više mandata predsjednik Hrvatske samouprave Brlobaša. Sada je predsjednica Hrvatske samouprave Brlobaša Piroška Gujaš (supruga Márka Jánosa Dudása), a hrvatski zastupnici su János Pavlekovics (Ivica Pavleković) i Rezső Attila Prisztács. U seoskom vijeću su pak uz Ivicu zastupnici József Bogdán, István Géza Kuti, Barnabás Pavlekovics i Ilona Tímea Prisztács.

Na unutarnjem zidu brlobaške crkve, u maloj crkvi na zidu iznad oltara nalazi se freska sa svetim Ilijom „na vatrenim kolima“. Poštuju Brlobašćani svoga zaštitnika,

koji ih brani od groma i leda. Oko 70% stanovništva su i danas Hrvati, ima i Cigana starosjedilaca, četiri Nizozemca i nekoliko Mađara. Samouprava gospodari skromnim godišnjim proračunom, koji iznosi nešto više od deset milijuna forinti. „Mi smo dosta puno pokazali ovih godina. Ali imamo još posla. Dali smo natječaj za izgradnju dječjeg igrališta te natječaj u „Programu mađarsko selo“ (Magyar Falu Program) za kupovinu traktora i kosilica potrebnih za održavanje javnih površina u selu. Sada imamo pet osoba koje rade komunalne poslove, a na natječaju smo dobili potporu za kupnju malog seoskog autobusa i mogli zaposliti seoskog domara.“

Uvijek ima posla, dom kulture je nedavno obnovljen kao i njegov okoliš. Trebalo bi malo popraviti crkvu. Brlobašćani bi željeli obojiti i izvana urediti malo crkveno zdanje. Biskupija bi dala potporu za te radove, obećanja imaju, ali i sami moraju nešto priskrbiti. U dogovoru su s martinačkim župnikom Ilijom Čuzdijem.

Do kraja godine planiraju nekoliko programa. Uobičajenu biciklističku turu, kojom se već godinama opraštaju od ljeta. Skupi se tada puno Brlobašćana, i do sedamdesetak osoba. Obiđe se biciklom podravski kraj, a na kraju sve završi zajedničkim ručkom na obali Drave. Nacionalni park Dunav-Drava trenutno obnavlja cijelo

Crkva u čast svetog Ilije

Oltar i oltarna slika

Spomen Brlobašćanima palim u svjetskim ratovima

stanje na dravskom pristaništu kod Brlobaša, čime će se i Brlobaš uljepšati. Ivica se raduje što u selu ima osamnaestero djece, što je za naselje s ovolikim brojem stanovnika više nego dobro. A posebno je radostan da su i njegova dva unuka među njima. „Trudimo se da naše selo bude biser, podravski biser u kojem svi volimo živjeti“, rekao mi je.

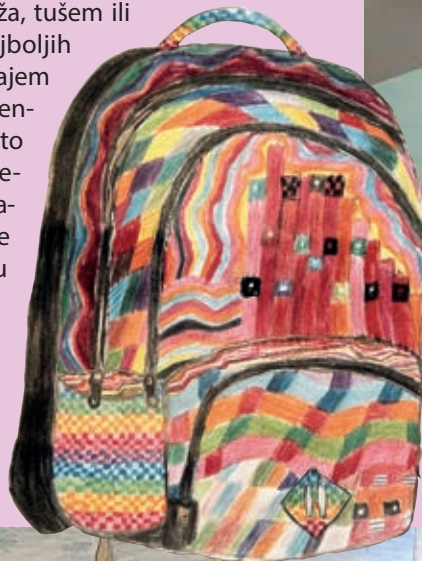
Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Lilla Bengyeszkov osvojila treće mjesto na Međunarodnom likovno-literarnom natječaju

Učenica 5. razreda budimpeštanskog HOŠIG-a Lilla Bengyeszkov osvojila je treće mjesto na Međunarodnom likovno-literarnom natječaju Iserlohn-Essen-Orašje-Bjelovar-Zagreb, koji se ostvaruje na inicijativu i u organizaciji Ankice i Ante Karačića. Na natječaj su se mogli prijaviti hrvatski osnovnoškolci iz iseljeništa i Republike Hrvatske. Tema natječaja bila je „Jezik-riječ, maska, ljubav, štit i mač, umjetnost“, a likovni radovi formata A4 izrađivali su se kombiniranom tehnikom, u formi kolaža, tušem ili flomasterom. Proglašenje najboljih likovnih radova održano je krajem ožujka 2020. godine. Lilla Bengyeszkov postigla je treće mjesto na natječaju na kojem je sudjelovalo osamsto učenika iz šestnaest zemalja. Lillin crtež prikazuje djecu iz raznih država koja su pronašla zajednički jezik u nogometu: mališani sjede za stolom jedne zagrebačke kavane u prepoznatljivim dresovima nogometnih reprezentacija. U pozadini se vidi Zagrebačka katedrala, a zdesna se na-

laze pehari i grb Grada Zagreba. Lilla voli i prati nogomet: 2018. u nagradnoj igri jednog restoranskog lanca brze hrane osvojila je četiri dana besplatnog boravka u Moskvi, kamo je otputovala s ocem Leonidom. Na Svjetskom nogometnom prvenstvu prije utakmice Argentina-Island na teren je ispratila islandskog reprezentativca Birkira Sevarsona. Sudjelovala je i na likovnim natječajima Hrvatske državne samouprave, na kojima je 2017. i 2020. osvojila prvo mjesto u kategorijama 1.-2. i 3.-4. razreda. Između 29. lipnja i 3. srpnja boravila je u budimpeštanskom Kampu hrvatske kulture s popodnevnom boravkom, gdje je u likovnoj radionici slikala slovenske planine. Lilla Bengyeszkov je jako darovita i izvrsna učenica HOŠIG-a: na kraju školske godine uručena joj je pohvala nastavničkog vijeca za primjerno vladanje i odlično učenje. No crtežima, natjecanjima i kampovima još nije kraj. Naime, crtežom školske torbe svojih snova prijavila se na likovni natječaj francuskog trgovačkog lanca Auchan, prva nagrada je izrada takve „najtorbe“. Lilla će sudjelovati i u Hrvatskom državnom vjerskom kampu HDS-a u Pečuhu. Čestitamo Lilli i želimo joj puno sreće i osvajanje školske torbe iz snova!

k.g.

Posvetiti posebnu pozornost mladima

Na posljednjem popisu stanovništva u Velikoj Kaniži popisano je 482 pripadnika hrvatske narodnosti, od kojih 210 hrvatski jezik smatraju materinskim jezikom, a čak 248 osoba ga koristi u krugu obitelji i prijatelja. U gradu od 1998. godine djeluje Hrvatska samouprava, koja okuplja hrvatsku zajednicu, organizira jezične tečajeve, vjerske i kulturne programe te njeguje veze s maticom. Od proteklih manjinskih izbora predsjedničku dužnost obnaša Stjepan Prosenjak, koji u predstojećem razdoblju posebnu pozornost želi posvetiti mladima.

Predsjednik Stjepan Prosenjak

U Kaniži žive Hrvati koji su se u grad doselili „trbuhom za kruhom“ iz pomurskih hrvatskih naselja. Dok su im roditelji bili živi nisu prekidali vezu sa zavičajem, pa tako ni s hrvatskim jezikom i kulturom, no nakon smrti roditelja povezanost s rodnim mjestom je slabila, njihova djeca već nisu naučila hrvatski jezik i pohađala su mađarsku školu, čime je izbljedio i osjećaj pripadnosti hrvatskoj zajednici. Upravo stoga osnutak Hrvatske samouprave u Kaniži 1998. godine – koja otada neprekidno brine o zajednici – bio je od goleme važnosti. Od godine osnutka pa sve do prošlogodišnjih manjinskih izbora, kada je dužnost preuzeo dugogodišnji zamjenik Stjepan Prosenjak, predsjednica Hrvatske samouprave bila je Marija Vargović.

„Marija Vargović više je od dva desetljeća obnašala dužnost predsjednice, a u novom mandatu više nije htjela voditi samoupravu, pa su članovi predložili mene. Pošto sam kao zamjenik već imao uvid u rad tijela prihvatilo sam dužnost. Mislim da se neće puno toga mijenjati u funkcioniranju, nastaviti ćemo s dosadašnjim radom, i dalje ćemo svim sredstvima njegovati jezik, kulturu i baštinu ovdašnjih Hrvata, ali ubuduće želim posvetiti veću pozornost mladima, priređujući programe u koje će se i oni rado uključivati“, rekao je predsjednik samouprave Stjepan Prosenjak.

Hrvatska samouprava i ranije se brinula za mlade, na njezinu inicijativu preko 15 godina u Dječjem vrtiću u Ulici Rozgonyi djelovala je hrvatska grupa. Na žalost, zbog odlaska hrvatske odgojiteljice taj program je prekinut, ali Samouprava za djecu predškolskog uzrasta želi pronaći rješenje. Bivša predsjednica u više je navrata pregovarala s Pijarističkom osnovnom školom i gimnazijom, u čijem okrilju djeluje i dječji vrtić, a članovi samouprave se nadaju da će se od jeseni u tom vrtiću omogućiti pokretanje hrvatske grupe.

U gimnazijskim razredima te ustanove već godinama se nudi mogućnost učenja hrvatskog kao stranog jezika. Prošle školske godine u okviru izvannastavnih aktivnosti učenje hrvatskog jezika pokrenuto je i u osnovnoj školi, koje je, na žalost, obustavljeno zbog pandemije koronavirusa. Predsjednik se nada da će se podučavanje nastaviti od nove školske godine. Ostala sredstva za „primamljivanje“ djece i mladih su dječji tematski kampovi za učenje tamburice, drugi hrvatski sadržaji te priređivanje plesničica. Tamburaški sastav „Stoboš“, sastavljen od djece hrvatskih obitelji „plod“ je dugogodišnjeg rada Samouprave, koja je sastavu omogućila nabavu glazbala, učitelje i kampove. Mladi su se kroz tamburašku glazbu vratili korijenima, a među članovima sastava čak je i jedan student Muzičke akademije (Balint Horvat), koji studira tamburašku glazbu i već godinu dana podučava početnike. Predsjednik smatra da ljubav prema tamburaškoj glazbi pomaže i u približavanju hrvatskoj kulturi, vjeri i običajima, a neke je potaknula i na učenje hrvatskog jezika. Mladi tamburaši redoviti su sudionici gradskih i regionalnih hrvatskih priredbi. Hrvatska samouprava trenutno se može pohvaliti s deset tamburaša, što je izvrsno za regiju u kojoj tamburaška glazba nema dulju tradiciju. Mladi tamburaši svake godine sudjeluju u tamburaškim kampovima, čije troškove snosi samouprava. Ove godine sudjelovat će u Kampu tradicionalne glazbe u Szécsisziget. Kulturni život hrvatske zajednice trenutno pauzira zbog pandemije: naime, najveću aktivnost iskazuju članovi Hrvatskog zbora, uglavnom umirovljenici, koji predstavljaju ugroženu skupinu, pa pjevačke probe pauziraju, odložena je i tradicionalna priredba Susret zborova „Pozdravljamo Mariju“, kao i hodočašća u Komar i u Hrvatsku. Rad Hrvatske samouprave potpomaže i Grad Kaniža, koji omogućuje prostorije i isplaćuje financijsku potporu. Prema riječima predsjednika suradnja s gradskim čelnicima je izvrsna, hrvatska zajednica pomaže u organizaciji i sudjeluje u kulturnim programima, te održava dobre odnose s hrvatskim gradovima i udrugama. Za hrvatsku zajednicu jednako veliku pomoć predstavlja i Konzulat Republike Hrvatske u Kaniži: počasni konzul dr. Atila Kos unapređuje veze s maticom, uključujući i kulturu. Na žalost, pandemija uvelike otežava rad Samouprave, koja Hrvate prvenstveno okuplja na kulturnim programima, premda su tijekom ljeta ipak omogućena okupljanja na otvorenom prostoru. Tamburaški sastav održao je koncert u „Kući plakata“, a 8. kolovoza planira nastup u parku pred zgradom Kulturnog centra „Medgyasszay“.

Tamburaški sastav „Stoboš“

Kaniški Hrvati na hrvatskoj misi

Dičjim kampom SKUPA znova otvoren Kulturni dom

Bizonjski taboraši u Koljnofu

Dički kamp SKUPA durao je od 20. do 31. julija u bizonjskom Kulturnom domu. Kako je rekla peljačica ovoga tabora, Klaudija Šmatović, ovo je prvi pokušaj da se znova oživi mjesni Kulturni dom, koji je u prošlosti bio takorekuć i srce kulturnoga žitka, a niz ljet, nažalost, nije mogao biti u pravoj funkciji. Seoska samouprava je pred kratkim dobila na naticanju deset milijun ft za obnovu zgrade, tako da kola su se ganula prema boljitku.

Dvotajedni program tabora je bio tematski skupastavljen, od vjerskoga sadržaja do književnosti, od upoznavanja znamenitosti do ručnih djelaonice, od folkloru do štenja, a naravno i preskrajna igra je stala na repertoaru. Učiteljice i pomoćnice nisu imali teški zadatak, pokidob diozimatelji su bili dica nižih razredov, iako u dodatku bilo je školarov i iz 6. razreda. Svaki dan je išao po planu, i suprot vrućine svaki je mogao najti ono, što je bilo njemu najdraže. Kazališna predstava, bizonjska povidajka Tri bjele vile na crtežu, hrvatski dan s jačkom i plesačnicom, izlet u Pannonhalmu prvi tajedan, a prošloga četvrtka u Koljnof i Fertőrákos, gvišno će ostati u trajnom spominku. U Koljnofu je predstavljen zainteresiranim malim putnikom Seoski stan sa starimi knjigami, kipici, dokumenti i s predmeti koljnofske prošlosti, ali vidljivo je veći interes okružio Gezu Völgyija ml., zamjenika načelnika Koljnofa i Moniku Taschner- Egredić, ravnateljicu Kulturnoga doma, kad smo zašli do Interaktivnoga muzeja Gradišćanskih Hrvatov. Neki su se kod kiseške tvrđave oblikli u tursku pratež, divičice su probuvale koljnofske nošnje, treća grupa je poslušala tamburašku glazbu, a neki dičaki su začeli imitirati i kuhanje. Na karti se je iskala Bizonja i ta linija po kojoj su zašli taboraši toga dana u Koljnof. „Svaki tajedan smo se baratali s brojem od dvadeset dice, mislim da je to idealna brojka za ovakov kamp. Većina je pak i ostala dva tajedne dugo u taboru. Cilj nam je bio ponuditi šareni i zanimljivi program s predavanji, a na izletu to nam je bilo najvažnije da dica vidu

U duhu povijesti

Geza Völgyi ml. predstavlja muzej

Farski plot su nafarbali taboraši

Foto: Ildiko DOHAVICS, SZOMBATSKIK

Za objedom pred restoranom Levanda

nešto, čega mi u Bizonji nimamo“, povidala je učiteljica hrvatskoga jezika u mjesnoj školi, ka je i mnogo ljet djelala u Domu kulture i s nostalgičnim glasom je spomenula i to da s polipšanjem zgrade vjerojatno će dojt i novi kulturni žitak. Posebno se je zahvalila za materijalnu pomoć tabora SKUPA, seoskoj Hrvatskoj samoupravi i županijskoj Hrvatskoj samoupravi. „Sad smo se presenetili ovde u Koljnofu, jer ov muzej je jako lip i vridno ga je poiskati. Jako smo zahvalni da smo mogli vridne minute ovde „potrošiti“, dodala je još Klaudija Šmatović. Bizonjske taboraše na izletu sprohodila je i direktorica Dvojezične škole u Bizonji, Žužana Kammerhoffer-Lesković ka je naglasila da se jako ufaju u tom da od septembra ne čeka na pedagoge i školare digitalna nastava, nego će se ponovo napuniti školske klupčice, po starom običaju. *Tiho*

POZIVNICA!

Srdačno pozivamo Vas na
"Reviju tradicijske nošnje Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj"

Program:
 17:00 "Revija tradicijske nošnje Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj"
 17:30 Nastup: HKD "Veseli Gradišćanci"
 20:00 Zabava: TS "Žgano"

Vrijeme: 15.08.2020., u Undu.

MOHAČ

U suorganizaciji Turističkog informativnog centra i orkestra „Poklade“ 7. kolovoza u Mohaču se priređuje „Južnoslavenska plesačnica“ na otvorenom s orkestrom „Poklade“ i KUD-om „Zora“. Plesačnica će se održati u dvorištu Osnovne umjetničke škole „Lajos Schneider“, a u slučaju lošeg vremena u velikoj dvorani. Priredba tradicionalno počinje podučavanjem plesa od 20 do 21 sat, nakon čega slijedi plesačnica.

HRVATSKI ŽIDAN

Vjeroopćina Hrvatskoga Židana i Seoska samouprava Hrvatskoga Židana srdačno vas pozivaju na Shodišće vojske, oružanih snag, ognjobrancev i tradionalnih društav, 9. augustuša, u nedilju, početo od 15 uri na hodočasno mjesto Peruške Marije. Mašu služu zlato mašnik Štefan Dumović i umirovljeni farnik u Austriji dr. Anton Kolić, ki će ovom prilikom blagosloviti spomenik sv. Trojstva kojega je dao postaviti na svoj zlatni jubilej dušobrižnik Hrvatskoga Židana Štefan Dumović, a i štatuu sv. Antona, patrona siromašnih, putnikov, ribarov, mornarov, starih ljudi.

VRŠENDA

Hrvatska samouprava Vršenđe od 5. do 10. kolovoza organizira kamp s dnevnim boravkom. U okviru programa održat će se radionice „vještih ruku“ i plesa, igraonice, a u planu je i posjet zooološkom vrtu i salašu „Katica“. Sudjelovanje u programima je besplatno za sve sudionike. Organizatori očekuju djecu i unuke svojih članova, kao i plesače folklorne skupine vršendske Šokačke čitaonice.

Hrvatska samouprava Vršenđe i Šokačka čitaonica u Vršenđi 1. kolovoza organizirali su dvodnevni izlet. Sudionici su posjetili tvrđavu i stari grad Sümeg, nakon čega je uslijedila rekreacija u kupalištu Kehidakustány. Isti dan bilo je i noćnog kupanja u kupalištu Héviz, a smještaj je omogućen u jednom od tamošnjih hotela. Drugi dan posjetili su Keszthely i obišli dvorac grofovske obitelji Festetics, nakon ručka uslijedio je posjet Balatonszentgyörgyju i povratak u Vršenđu.

Pozivnica

Hrvatska samouprava županije Šomod, mjesna te hrvatska samouprava Potonje pozivaju Vas na priredbu

„HRVATSKI GASTRONOMSKI FESTIVAL – TURNIR NOĆNOG NOGOMETA“.

Mjesto: **Rekreacijski park, Potonja**
 Vrijeme: **14. kolovoza 2020.** /petak/

Program:

- 14⁰⁰ Program za djecu
- 16⁰⁰ „Najljepši“ kuhar Podravine – natjecanje u kuhanju tradicionalnih hrvatskih jela
- 18⁰⁰ Kulturni program
- 19⁰⁰ Večera
- 19³⁰ Objava rezultata natjecanja u kuhanju
- 20⁰⁰ Malonogometni turnir (Noćni kup)
- 01⁰⁰ Objava rezultata malonogometnog turnira

Očekujemo Vas!

BIKIĆ

Nakon prekida od više godina u jesen prošle godine u Bikiću je ponovno utemeljena Hrvatska samouprava, koja je početkom godine organizirala tradicionalno bunjevačko prelo, a 19. rujna na mjesnom ribnjaku priređuje XVI. županijsko natjecanja hrvatskih ribiča za „Bački kup 2020“. Bit će to prva priredba hrvatske samouprave nakon ograničenja uvedenih zbog koronavirusa. Prema nedavno objavljenom pozivu mjesne hrvatske samouprave pozivaju se da prijave tročlane ribičke ekipe. Sudionici će se natjecati u pojedinačnoj i ekipnoj kategoriji. Prijave se očekuju najkasnije do 31. kolovoza elektroničkom poštom na adresu francsovicrs@citromail.hu.

U ZADAR STIGLI MAĐARSKI POLICAJCI

Strani policijski službenici će i ove godine, unatoč koroni i poražavajućim turističkim brojkama, dati svoj doprinos u turističkoj sezoni zadarskim policajcima, javlja zadarski.hr. Projekt „Sigurne turističke sezone“ provodi se još od 2006. godine, a strani policijski službenici su od velike pomoći hrvatskim policajcima. Hrvatskim kolegama u srpnju će pomagati mađarska policijska službenica Mária Gajdos, a u kolovozu će je zamijeniti András Ivankovics. Najčešća pitanja i problemi na koje nailaze mađarski turisti se vezuju uz parkiranje i prometne nesreće. Strani policajci u svojim će odorama svakodnevno patrolirati s hrvatskim službenicima te im pomagati u obavljanju svakodnevnih poslova, posebice kada je prisutna jezična barijera.